

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ / ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΑ	Κωνσταντίνος Καβουλάκος		
ΕΞΑΜΗΝΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (χειμ./εαρινό)	Χειμερινό		
ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό (επίπεδο 7)		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	15.1	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ (1 έως 8)	1 ^ο ή 3 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κριτική θεωρία της δημοκρατίας		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	15	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Παράδοση, Σεμινάριο, Άσκηση</i>	Σεμινάριο		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής περιοχής/ανάπτυξης δεξιοτήτων		
ΜΑΘΗΜΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΟΧΙ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Το σεμινάριο αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την προβληματική της συγκρότησης μιας θεωρίας της δημοκρατίας με κριτικό προσανατολισμό, μέσω της ανάλυσης σχετικών φιλοσοφικών κειμένων του δεύτερου μισού του 20^{ου} αιώνα. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να

- Έχουν αποκτήσει καλή κατανόηση των προβλημάτων της κλασικής θεωρίας της δημοκρατίας της νεώτερης εποχής (διάσταση μεταξύ ατόμου και συλλογικότητας/κοινότητας, έλλογη διαμόρφωση συλλογικής βούλησης, νομιμοποίηση της πολιτικής εξουσίας).
- Έχουν αποκτήσει βαθύτερη κατανόηση του εγχειρήματος μιας διαμεσολάβησης μεταξύ ατόμου και συλλογικότητας μέσω μιας φορμαλιστικής θεώρησης της δημοκρατίας ως συνόλου έλλογων διαδικασιών ή μιας διαλεκτικής θεώρησής της ως καθεστώτος.
- Γνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της προσέγγισης της δημοκρατίας ως περιεκτικής έννοιας που περιλαμβάνει την ολότητα της κοινωνικής-ιστορικής διαδικασίας.
- Έχουν κατακτήσει μια βαθύτερη κατανόηση της ιδέας μιας διαμεσολάβησης ατόμου και συλλογικότητας μέσω της κοινωνικής πράξης και, γενικότερα, της διαλεκτικής φύσης του δημοκρατικού εγχειρήματος.
- Έχουν εξοικειωθεί με τους βασικούς εκπρόσωπους αυτής της κατεύθυνσης της θεωρίας δημοκρατίας του 20^{ου} αιώνα.
- Να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις έννοιες μιας κριτικής θεώρησης της δημοκρατίας σε σύγχρονες συζητήσεις για τη φύση και τα θεμέλια της δημοκρατίας, κάνοντας συγκρίσεις.
- Να είναι σε θέση να διατυπώνουν κριτικές παρατηρήσεις για τέτοιες προσεγγίσεις από τη σκοπιά της κριτικής προσέγγισης, αλλά και αντίστροφα, να ασκούν κριτική στην τελευταία με βάση άλλες θεωρητικές προοπτικές.
- Να έχουν αποκτήσει καλή κατανόηση του προβλήματος της σχέσης μεταξύ δημοκρατίας και κοινωνικών αξιών.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση συμβατικών μέσων και/ή των απαραίτητων τεχνολογιών.

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.

Αυτόνομη εργασία.

Ομαδική εργασία.

Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.

Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο σεμινάριο θα διαβάσουμε/συζητήσουμε βασικά κείμενα της κριτικής θεωρίας που αφορούν τη θεματική του. Θα αναφερθούμε έτσι στα εξής θέματα:

- 1) Αρχικά θα συζητηθεί το ευρύτερο πλαίσιο της συζήτησης για τα κανονιστικά θεμέλια των φιλελεύθερων δημοκρατιών, η οποία ξεκίνησε στη δεκαετία του '80 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα.
- 2) Σημείο εκκίνησης θα είναι η πλέον ολοκληρωμένη προσπάθεια να θεμελιωθούν οι φιλελεύθερες και δημοκρατικές αρχές σε μια σύγχρονη, «μετα-μεταφυσική» έννοια του Λόγου, η θεωρία της δημοκρατίας του Γιούργκεν Χάμπερμας.
- 3) Η σύνδεση της δημοκρατίας με την έννοια της επικοινωνιακής ορθολογικότητας οδήγησε, ωστόσο, σε μια οικουμενιστική και φορμαλιστική θεώρησή της, στην οποία μπορούν να ασκηθούν μια σειρά από κριτικές. Θα δοθεί έτσι η ευκαιρία να συζητήσουμε τις προσπάθειες άλλων θεωρητικών της κριτικής θεωρίας να συμπληρώσουν ή να διορθώσουν ανεπάρκειες της θεωρίας της «διαβουλευτικής δημοκρατίας» που συνδέονται με τον φορμαλισμό της (π.χ. Α. Βέλμερ, Α. Χόνετ) ή να υπερβούν τους περιορισμούς της προς μια νέα κατεύθυνση (Κ. Καστοριάδη).
- 4) Τέλος, θα εξεταστούν εκδοχές της κριτικής στον οικουμενισμό του συναινετικού μοντέλου της «διαβουλευτικής» δημοκρατίας, όπως αυτές διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της θεωρίας της «αγωνιστικής δημοκρατίας» (Ε. Λακλάου, Σ. Μουφ) ή των μεταδομιστικής προέλευσης γαλλικών θεωριών (Ε. Μπαλιμπάρ, Ζ. Ρανσιέρ), στις οποίες η δημοκρατία συλλαμβάνεται ως το πεδίο ανάπτυξης ανεξάλειπτων διαφωνιών/εντάσεων.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>		
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>		
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Σεμινάριο	39
	Ώρες προετοιμασίας για τα μαθήματα στη διάρκεια του εξαμήνου	158
Ώρες προετοιμασίας	25	

<p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	για προφορική παρουσίαση	
	Ώρες προετοιμασίας για τις εξετάσεις	75
	Ώρες προετοιμασίας για την εκπόνηση σεμιναριακής εργασίας	75
	Γραπτή εξέταση	3
	Σύνολο Μαθήματος	375
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>		
<p>Προφορική παρουσίαση ενός θέματος και συζήτησή του στην τάξη. Εκπόνηση σεμιναριακής εργασίας. Τρίωρη γραπτή εξέταση σε ένα ερώτημα μέσω της ανάπτυξης δοκιμίου. Η απάντηση του ερωτήματος θα απαιτεί τόσο τη γνώση του αντικειμένου όσο και την κριτική σκέψη.</p>		

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- 1) Jürgen Habermas: Αποσπάσματα από τις παραδόσεις «Δίκαιο και ηθική (Tanner Lectures 1986)» (από το τ. ιδίου, *Το πραγματικό και το ισχύον*, Λιβάνης: Αθήνα 1996).
- 2) Jürgen Habermas: «Η λαϊκή κυριαρχία ως διαδικασία» (από το *ό.π.*).
- 3) Jürgen Habermas: «Περί του εσωτερικού συνδέσμου κράτους δικαίου και δημοκρατίας».
- 4) Albrecht Wellmer: «Μοντέλα ελευθερίας στο νεωτερικό κόσμο» (από το τ. ιδίου, *Η ελευθερία στο νεωτερικό κόσμο*, Αλεξάνδρεια: Αθήνα 2001).
- 5) Axel Honneth: «Η δημοκρατία ως αναστοχαστική συνεργασία» (από το τ. ιδίου, *Από την επικοινωνία στην αναγνώριση*, Πόλις: Αθήνα 2000).
- 6) Κορνήλιος Καστοριάδης: «Εξουσία, πολιτική, αυτονομία» (από το τ. ιδίου, *Οι ομιλίες στην Ελλάδα*, Ύψιλον: Αθήνα 1990).
- 7) Κορνήλιος Καστοριάδης: «Φύση και αξία της ισότητας» (από το τ. ιδίου, *Χώροι του ανθρώπου*, Ύψιλον: Αθήνα 1995).
- 8) Κορνήλιος Καστοριάδης: «Η δημοκρατία ως διαδικασία και ως καθεστώς» (από το τ. ιδίου, *Η άνοδος της ασημαντότητας*, Ύψιλον: Αθήνα 2000).
- 9) E. Laclau, «Για την επανάσταση της εποχής μας», στου ιδίου, *Για την επανάσταση της εποχής μας*, Νήσος: Αθήνα 1997.
- 10) Ch. Mouffe, «Προς ένα αγωνιστικό πρότυπο δημοκρατίας», της ίδιας, *Το δημοκρατικό παράδοξο*, Πόλις: Αθήνα 2004.
- 11) É. Balibar, «Τι είναι μια πολιτική των δικαιωμάτων του ανθρώπου», στου ιδίου, *Τα όρια της δημοκρατίας*, Ο Πολίτης: Αθήνα 1993.

12) J. Rancière, «Η πολιτική ή ο χαμένος ποιμένας» και «Δημοκρατία, αβασίλευτη πολιτεία, αντιπροσώπευση», του ιδίου, *Το μίσος για τη δημοκρατία*, Πεδίο: Αθήνα 2009.

6. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

	Στοιχεία Συγγράμματος (συγγραφέας, τίτλος, έτος έκδοσης, εκδότης)	Κωδικός Ευδόξου
1		
2		
3		
4		